

یک الزام مالیاتی

از اول دی ماه کلیه اشخاص حقیقی صاحب مشاغل ملزم به صدور صورتحساب الکترونیکی برای فروش کالا و خدمات شدند، با توجه به اینکه صنف طلا و جواهر نیز از این قاعده مستثنی نیست، فروشندگان و حتی خریداران طلا نگران ثبت سرمایه‌های خود هستند. در این رابطه، رئیس اتحادیه طلا و جواهر، ضمن گلایه از عدم اطلاع‌رسانی‌های جامع با توجه به ابهامات پیش‌آمده در پاسخ به نگرانی‌ها اعلام کرد، ثبت اطلاعات، صرفاً برای ایجاد شفافیت از ابتدا تا انتهای معاملات است. نادر بنذرافشان رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران به ایسنا گفت: مفاد اطلاعیه مذکور با قانون ثبت مشخصات و اطلاعات خریدار و فروشنده در سامانه جامع تجارت ذیل تبصره ۴ ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق ارز، از سال گذشته لازم‌الاجرا شده بود اما همکاران ما چندان نسبت به این موضوع تمایل نداشتند و می‌گفتند که چرا بایستی سرمایه خود را در این سامانه ثبت و اطلاع‌رسانی کنیم!

قرارگاه مسکن کارگری چه شد

تاکنون هیچ اقدامی برای کارگران در راستای قرارگاه مسکن نشده است. با دستمزد فعلی، کارگران توان پرداخت اجاره خانه ندارند. آیت اسدی، عضو کارگری شوراییالی کار در گفت‌وگو با تسنیم، درباره برگزاری جلسات شوراییالی کار با بیان اینکه همیشه روز ۲۸ تا یکم هر ماه جلسات شوراییالی کار برگزار می‌شد، گفت، هنوز دعوت‌نامه‌ای ارسال نشده است. اسدی گفت: یکی از مصوبات ایجاد قرارگاه مسکن کارگری بود که با تغییر معاونت تعاون باعث ایجاد تعلل در فرآیند اجرا شد. طبق قولی که داده‌اند قرار است تا پایان سال اقداماتی برای کارگران انجام دهند. عضو کارگری شوراییالی کار تأکید کرد: ما از هر طرح و برنامه‌ای که به معیشت کارگران کمک کند استقبال می‌کنیم؛ در رابطه با مسکن کارگری نیز پیشنهادات و راهکارهایی داریم که اگر به آن عمل کنند، تا اندازه‌ای مشکلات مسکن کارگران حل می‌شود و گرنه در شرایط فعلی، کارگران توان پرداخت اجاره خانه ندارند چه برسد به خرید خانه.

مسکن و خودرو روایست

عدم تعیین درآمد نیروی کار متناسب با هزینه‌های سبد معیشت کارگران و نرخ واقعی تورم باعث شده که مسکن و خودرو برای کارگران تبدیل به رویا شود. حمیدرضا امام‌قلی‌تبار، بازرس مجمع عالی نمایندگان کارگران کشور در گفت‌وگو با تسنیم، درباره وضعیت معیشتی کارگران گفت: این روزها فعالان جامعه کارگری کشورمان هیچ رمقی برای بیان مطالبات جامعه تحت پوشش خود ندارند. در سنوات گذشته و به‌ویژه در یک سال اخیر با توجه به افزایش نه‌چندان منطقی درآمد جامعه هدف، هزینه‌های حداقلی این قشر به‌صورت افسارگسیخته‌ای افزایش یافته است؛ خروجی این موضوع صرفاً تشدید مشکلات معیشتی و روحی و بعضاً خانوادگی کارگران و خانواده‌های آنها شده و امید به آینده را در حد غیرقابل انکاری تقلیل داده است. او ادامه داد: در این مدت خرید امکانات حداقلی همچون مسکن، خودرو و... برای نیمی از جمعیت کشورمان از یک هدف به رویا و حسرت بدل شده است.

افول اقتصاد ناشی از سیاست‌گذاری ناصواب

محمد طبیبیان در «اقتصاد: علم انسانیت» با سیری در جهان اندیشه پیرامون مکنّت و عُسرت، چگونگی قهقرایی شدن اقتصاد به جای توسعه و پیشرفت را بررسی می‌کند

منابع و کتاب‌های خواندنی در این زمینه هستند. «علاقه‌مندان به مطالعه اقتصاد از ابتدا با تقسیم‌بندی اقتصاد خرد و کلان مواجه می‌شوند و یاد در مورد تجربه کشورها و نظام‌های اقتصادی کتاب‌هایی را برای خواندن در قفسه کتابخانه‌ها یا کتاب‌فروشی‌ها می‌یابند. بسیاری ممکن است با این پرسش روبه‌رو شوند که چرا مثلاً اقتصاد خرد به مباحث خانوار و بنگاه و بازار تقسیم می‌شود و چگونه است که قاعده تقسیم‌بندی دیگری مبنای تفکیک قرار نمی‌گیرد، به چه دلیل تولید و مصرف و مبادله و بازار را نانون بحث است به جای سلحشوری و جنگ‌آوری و غنیمت‌گرفتن یا مطالب دیگری مثل زهد، قناعت و ترک دنیا و یا چرا «تن ره‌کان تا نخوای پیره» محور بحث نیست و یا تعیین وظیفه دیگرخواهی برای همه و تکلیف و ترویج خیرات و زندگی مجانی چرا تأکید نمی‌شود... چرا این مباحث را در کتاب‌های اقتصاد نمی‌بینیم و از این دست. چرا تقسیم‌بندی‌های اقتصاد کلان بر حسب متغیر تولید و مصرف و درآمد و هزینه است. چه عواملی توزیع درآمد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. چه عواملی شرایط بازرگانی خارجی و تورم را هدایت می‌کند. چرا مردم یک کشور دچار فقر و بیماری هستند و تنعم در آن کشور استثنا است و در برخی دیگر کشورها به جز این است. مبانی فکری و فلسفی و اخلاقی برای وارد کردن این دست از مباحث در کتاب‌های اقتصادی و حذف آن دست از مباحث کدام است؟

علی ایوبی

گزارشگر هم‌میهن

محمد طبیبیان از اقتصاد دانانی است که چندین کتاب نوشته و به تازگی جدیدترین نوشته خود را با عنوان «اقتصاد علم انسانیت» در کانال تلگرامی‌اش منتشر کرده است. او سال‌ها در متن اقتصاد کشور حضور داشته و از تهیه‌کنندگان برنامه دوم پنج‌ساله توسعه کشور محسوب می‌شود. او که بیشتر کتاب‌هایی چون «آزادی خواهی نافرجام: نگاهی از منظر اقتصاد سیاسی به ایران معاصر»، «استفاده از برآوردگر متغیرهای ابزاری در مطالعه مشارکت زنان در بازار کار»، «اقتصاد و عدالت اجتماعی» را نوشته، تازه‌ترین اثرش را اینگونه معرفی کرده است: «مسائل و مباحث اقتصادی مورد توجه عموم است به این دلیل که همه ما در تلاش معاش با پدیده‌هایی روبه‌رو می‌شویم که نیازمند کسب شناخت از آن‌ها هستیم؛ رونق و رکود، بیکاری و اشتغال جابه‌جایی جریان‌های مالی از یک بازار به بازار دیگر و نوسان قیمت ارز و دارایی‌ها، بحران‌های اقتصادی... بسیاری از افراد در جست‌وجوی پاسخ به چرایی این رویکردها و یا به دلیل کنج‌کاو علمی به دنبال یافتن

دائماً تبلیغات بر علیه جریان اقتصاد علمی از کانال‌های مختلف در جریان است و چند دهه تلاش ناموفق و پرهزینه‌ای برای جایگزین کردن اقتصاد با مطالب دیگر در جریان بوده است... در این شرایط پرسشی که مطرح می‌شود این است که مبانی فکری، فلسفی و تاریخی که علم اقتصاد را تبدیل به پارادایم‌هایی کرده که امروزه هستند و از لندن تا پکن و نیویورک تا برلن و از مسکو تا ابوجا کم‌وبیش به‌صورت مشابهی تدریس می‌شوند، چیست؟

اثر جدید این اقتصاددان شامل سیزده فصل است و براساس روش تاریخی-تحلیلی نوشته شده و بحث را از مبانی تاریخی و فلسفی تا مباحث روزآمدی می‌گیرد. در فصل‌های اول، شرایط فکری و فلسفی رایج در اروپای قرن هفدهم و هجدهم معرفی می‌شود. در این چارچوب تحول فکری دوران روشنگری یا عصر خرد مطرح می‌گردد و اینکه چگونه تحول فکری در زمینه اقتصاد شکل گرفت. در این فصول همچنین به بررسی مبانی اخلاقی کهن و دلیل ناهمخوانی آن با بهروزی مردم عادی توجه می‌شود و سپس به چگونگی تحول اخلاقی می‌پردازد که این علم جدید را ممکن ساخت.

طبیبیان در مقدمه این نوشتار آورده: «مبانی فلسفی و اخلاقی علم اقتصاد گرچه در تاریخ مدون بشر از دیرباز شرحی و گفت‌وگویی از تمدن بشر موجود است، در آن بحث از تدبیر معاش نیز به‌گونه‌ای مختلف قابل مشاهده است. گرچه نوشته‌ای کهن نیز به شکل‌های گوناگون از تدبیر معاش و شیوه‌ها و نتایج آن صحبت می‌کنند لکن علی‌رغم آن صحبت از اقتصاد به‌عنوان یک رشته‌ای خاص از معارف بشری بیش از حدود دویست سال قدمت ندارد. علم اقتصاد دستاورد ظهور یک پارادایم، یا فرادیدمان جدید در تفکر بشر است و توسعه آن نیز از همین سررشته می‌گیرد. این پارادایم جدید نیز کانون تحول و انقلاب فکری است که در تاریخ تمدن به عصر روشنگری شناخته شده است. عصری که به تدریج از قرن هفدهم با طرح بعضی از مفاهیم جدید و سرنگونی برخی ساختارهای کهن اندیشه آغاز شد.

اما این تحولات نیز خود ریشه‌های فلسفی و تاریخی خاص خود را دارد. «ژوزف شومپتر» فیلسوف و اقتصاددان به نام قرن بیستم در کتاب بسیار تأثیرگذار و آموزنده خود «تاریخ تحلیل اقتصادی» همراه با ارائه شواهد، استدلال می‌کند که تمام علوم اجتماعی ریشه در یک تحول فکری مشترک دارند که در مبحث تاریخ اندیشه به ظهور اندیشه «حقوق طبیعی» مشهور است.

طبیبیان در این اثر به تحولات حیطه اندیشه پرداخته و جریان تحول در مبانی فلسفی و اخلاقی که هنجارهای تاریخی را شامل می‌شود و جریان تحول در مبانی فلسفی و اخلاقی که این اندیشه‌ها را شکل داده نیز معرفی می‌کند. او معتقد است این وجه از مطلب در بسیاری از کتاب‌های اقتصاد که به فارسی نوشته شده یا ترجمه شده، مورد غفلت واقع شده است و خلأ این بخش سبب می‌شود مبانی اقتصاد برای بسیاری از علاقه‌مندان کاملاً دانسته نشود و درک نگردد.

این اثر شامل سیزده فصل است که در بخش‌های مختلف آن به «آشنایی با مفاهیم بنیادی علم اقتصاد»، «آخرین نشست با آدام اسمیت پیرامون بحث رفتار، اخلاقی و ارزش»، «تضارب عصر خرد و عصر سرخوشی»، «خداحافظی با سیستم‌سازها و آشنایی با تکنیک‌های اقتصاد»، «مروری بر تاریخچه و شیوه‌های سنجش فعالیت اقتصادی»، «کینز و رکود بزرگ: توفیق و متعاقب آن شکست سیاست‌ها» و «جابه‌جایی تاریخی در دیدمان اقتصاد و سیاست‌های کلان» پرداخته شده است.

این اقتصاددان در بخشی از این اثر با عنوان «چگونگی سازمان اقتصادی جوامع» آورده است: «بسیاری از جوامع امروزی ابرساختارهای بسیار پیچیده هستند و از برهم نهادن سیستم‌هایی شکل گرفته‌اند که هر یک دارای سازمان و پیچیدگی شگفت‌انگیز است؛ سیستم بازارها و بازارهای مالی و پولی، سیستم کمپانی‌ها و دانشگاه‌ها، شبکه‌های انرژی و مخابرات و حمل و نقل بهداشت و درمان، آموزش حکومت، ارتش و امنیت، اجرای قانون و اجرای عدالت، سیستم‌های رفاه و تامین اجتماعی... اما جوامع بشری در رسیدن به این شرایط مسیر طولانی را طی کرده‌اند و شکل‌های سازمانی مختلفی در تاریخ بشر تجربه شده است.

طبیبیان در ادامه به این نکته اشاره دارد که «در بسیاری از جوامع گاه و بیگاه و در برخی جوامع مکرر افرادی با این ایده ظهور می‌کنند که بهتر است نظم‌های موجود را تخریب کنیم و به دوران شیرین و خیالی گذشته برگردیم که اگر بتوان غنای بیشتری در آن زمان و دوران یافت، غنای فقر و جهالت بوده است. به کرات در جوامع چنین افرادی خیل عوام را تحریک و نظم موجود را تخریب و فلاکت بی‌حد ایجاد کرده‌اند؛ با ترسیم خیالی گذشته‌های شیرین و تصویر آینده‌های رنگین بر مبنای همان زنده کردن مجدد ایام گم‌شده و مرده.»

طبیبیان در ادامه «جامعه به مثابه خانواده»، «جامعه به مثابه قبیله»، «حکومت‌تأمین‌کننده»، «سازمان اجتماعی مبتنی بر تولید و مصرف مجانی» و «اقتصاد مبتنی بر برنامه‌ریزی و مدیریت مرکزی» را مورد بحث قرار می‌دهد.

او همچنین درباره اقتصاد دستوری می‌نویسد: «اقتصادهای دستوری چه نوع اقتصادهایی هستند؟ اقتصادهایی که در آن مالکیت ابزار تولید در اختیار دولت بوده است. رسماً مکانیزم بازار وجود نداشته و مالکیت خصوصی اساساً نایسند است. در این نظام‌ها دولت برنامه‌های جامع تهیه می‌کرد و یک سیستم برنامه‌ریزی مرکزی موظف بود تا سر حد امکان جزئیات برنامه تولید بنگاه‌ها و نخود توزیع کالاها بین مصرف‌کنندگان را تعیین کند و برای آحاد اقتصادی از طریق تهیه جداول تراز منابع و مصارف تعیین تکلیف‌نماید.»